

Suur osa Eesti meditsiinisektori ekspordipotentsiaalid peitub IKT-s

Inimkond, iseäranis arenenud maailmas, vananeb – keskmine eluiga kasvab. Kui palju täpselt, selle kohta hinnangud erinevad. Ja minevikuandmete ekstrapoleerimise teel saadud tulemustesse tasub alati kerge skepsisega suhtuda – liiga palju sõltub arvutustel kasutatavatest eeldustest, sageli jäävad arvestamata ettenägematud, kuid olulise tähtsusega arengud. Kuid kaks trendi on võrdlemisi selged. Esiteks, madal sündimus, mille tõttu jääb laste ja noorte osakaal väiksemaks. Teiseks meditsiini edusammud, mis annavad inimestele võimaluse elada kauem. Ja tervemalt.

See kõik aga suurendab tervishoiu peale tehtavaid kulutusi. Mis omakorda paneb muretsema selle pärast, kui jätkusuutlikud ikkagi on tervishoiusfääri praegused finantseerimise mudelid. Ei ole ime, et USA sisepoliitika selle aasta kõige kuumem ja vaidlusalusem teema on meditsiini rahalise poole reformimine. USA tervishoiu rahastamise süsteem kuulub oma kulukuse ja ebaefektiivsuse poolest küll omaette klassi, aga seda, et väljaminekud meditsiinile üle pea kasvavad, pelgavad teisedki riigid.

Teisalt, kulutuste suurenemine tähendab ju ka seda, et kellelgi tekib võimalus inimkonna vananemise pealt teenida. Ja loomulikult peaks ka Eesti ettevõtjad-teadlased selle endale eesmärgiks seadma. Ja päris mitu on seda teinudki.

Eesti kui IT-tiigri mainele kohaselt võib suur osa siinsest meditsiiniäri ekspordipotentsiaalid peituda just info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimaluste ärakasutamises. Viimase aasta jooksul on siinmail käivitunud-käivitumas mitu suurt sellesuunalist projekti ja areng jätkub.

Taas kord annab põhjust imestamiseks, kui ladusalt ja vaidlusteta sellised protsessid Eestis kulgevad. Näiteks tervise infosüsteem, kuhu on koondatakse digitaalsed haiguslood. Kaasnevad ju igasuguse delikaatse info andmebaasidesse koondamisega küsimused privaatsusest – kellele siis lõppkokkuvõttes anda õigus andmetele ligipääsemiseks?

Asjale lähemal seisjad küll räägivad, kuidas privaatsuseküsimuste üle on pikalt pead murtud, enne kui lõpuks otsused langetati, mil moel volitusi jagada. Samas, avalikus ruumis ei ole sellest arutelust just ülearu palju märke maha jäänud. Lüües Google'isse „tervise infosüsteem privaatsus”, saab küll üle 800 vaste. Kuid need viivad valdavalt ametiasutuste-erialaliitude veebikülgedele ning mingitele ametlikele dokumentidele. Selle otsinguga leitud ajakirjanduslike artiklite arvu annab aga kahe käe sõrmedel kokku lugeda. Ja näib, et lugejadki ei ilmuta teema vastu erilist huvi – neli Eesti Päevalehe arhiivist leitud teemakohast artiklit on kogunud kamba peale vaid ühe lugejakommentaari.

Samamoodi toimus meil omal ajal ID-kaardi kasutuselevõtmine. Kui näiteks Suurbritannias põhjustas ID-kaardi kohustuslikuks muutmise kava suuri vaidlusi, siis meil käis asi pea märkamatuks. Britid lõpuks jäidki niimoodi oma ID-kaardist ilma – teema ümber tõusis selline hüsteeriline mürgel, et valitsus oli lõpuks sunnitud kavast loobuma, kuna see osutus poliitiliselt ülearu kulukaks. Meil võeti uus kiibiga dokument sisuliselt ilma mingi kärata kasutusele.

Hmm. Aga äkki ongi hoopis Eesti lähenemine see mõistlikum? Mine võta kinni.

Erik Aru
HEI peatoimetaja

